

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillé

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 arendemenyben részestülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

Karácsonyi hangulatok.

Írta: Pózna József.

Alig örültünk a napsugaras, életkedvet adó, verőfényes, hamar múlt nyárnak, máris félünk kell a sokáig tartó, betegséget hozó, szomorú ősztől és a borús, ködös téltől; amikor is minden a megsemmisülésre emlékeztet bennünket. A nap hágyadt sugarai nem melegítik föl a madárfészket. Hideg szél süvit végig a nem régen még lombos erdőkön, amelyekre megreszketnek a vékony ágacskák s szomorúan hullatják a még rajtuk maradt sápadt leveleiket. Erdőn, mezőn, réten minden kihaltnak látszik; a szembátár olyan szürke és élettelen, mint a kilobbant parázs, vagy az élet határán álló, a másvilág bizonytalanságától remegő sggastyán fénytelen tekintete.

Ősszel és télen hirtelen váltakozik az időjárás. Amilyen ősszel és télen a természet, olyan a mi hangulatunk, a lelkünk is. Az ősz és tél zordonsága, hangulata, hirtelen változása jelzik a mi életünk folyását. Életünk is az öröm és bánat keveréke; de kiváltképpen ez utóbbi uralkodó. Alig van ugyanis benne öröm. Még ha örülünk is, mindig mögötte leskelődik az egyéni és köz iránt érzett bánat és keserűség. Alig dicsekedtünk a jó egészséggel, máris érezzük valamelyik tagunkban a fájdalmat. Alig mondtuk el egymásnak a nemzeti ügyekben beállott jó híreket, már jelenthetjük a rosszat. Így folyik életünk folytonos hullámlásában, sohasem tudva, hogy a mai nap nem utolsó-e életünkben s lesz-e még időnk lelkünk gondozására, a jótékonyosságra és a szeretet gyakorlására?

Ez utóbbi, ha talán kerül is bennünket az év legnagyobb részén át, de megszállja bensőnk karácsony ünnepe körül.

Valóban, amint közeledik karácsony ünnepe, lelkünk fásultsága mintha oszladoznék, mintha a bágyadságot egyszerre csak egy új, ünnepies hangulat váltaná föl és minél inkább közeledik e legkedvesebb ünnep, annál jobban megteelik a szívünk élénkséggel, örömmel, szeretettel. Az ősz- és télnak hervadásra, elmulásra emlékeztető hangulatába ugyanis karácsony ünnepe hoz vidámságot, örömet. Ekkor mindenki örül, kicsiny, nagy, az élet terhét már nehezen vonszoló öreg úgy, mint a napok piros rózsáit tele marokkal tépdősi fiatal. Mert hiszen ezen ünnep születési emlékűnnepe annak, aki az öröm forrása, a béke szerzője.

Sok idő kellett azonban, amíg a békeesség szerzője példájával megtanította az emberiséget arra, hogy a régen mindenek fölébe helyezett önzésbe, amely az erőszak erkölcsstana, befogadta az igaz szeretetet s a szeretet hatalmától fejlődő eszményi felfogást. Mert az bizonyos, hogy e kedves ünnepen béke uralkodik még a politikában is és ha máskor nem is, de ekkor magába száll még az önző, minden társadalmi és erkölcsi rendet fitymáló és lekicsinylő is. Még az ilyen is jót kíván tenni, szeretettel telik meg szíve, elgondolva azt, hogy mily csekély a mi szeretetünk, jótéteményünk isteli példának életéhez képest, ki jászolban született, ki megtanított bennünket arra, hogyan kell legyőzni a dicsvágyat, kevélységet alázatossággal, a kincsvágyat szegénységgel, a gyönyört a szenvedések keresztjével.

A szeretet nagy csodákat képes művelni; csak hogy az a baj, hogy sokak szívében csak rövid ideig tanyázik. Mert az önző is megindul ugyan az öröm, a béke ünnepén, de nála ez csak kivételes állapot. Pedig inkább ohajtánánk, hogy az önszeretet helyébe a krisztusi szeretet lépjen, hogy ezzel eltelve a szívek, ne küzdjön már örökké magyar-magyar ellen, ne kísértene már állandóan a pártoskodás veszedelme, ez a százkaru óriás, hogy végre-valahára minden erőnket a magyar nemzeti kultúra kifejtésére fordíthatnánk! Ne kellene mindig egyik kezünkkel raknunk a téglát hazánk műveltségének szentélyében, a másikkal pedig folytonosan kardot forgatnunk, hogy megvédelmezzük a nehezen fölépített kultúra épületét és ami még el nem veszett. Csak már egyszer tudnánk igazán és egyetértően szeretni „ezt a földet, hol bölcsőnk ringott, ahol az anyacsók melege kellett föl gyermekálmunkból, ahol bölcsődallal vagy imádsággal szenderültünk el gyermek-ágyunkban!”

Csak már hozná meg ez a sz. karácsony a teljes békét, szeretetet, egymás megértését a magyar nemzet és a dinasztia minden tagja között is, mert sajnos, ezt eddig a legtöbbször nélkülöztük. Igen érdekesen írta Mikszáth egyik tárcájában, hogy „a dinasztia tagjai minket nem szerettek, de a mienkiből egyet-mást mindenkor szerettek. Főképp két nálunk termett dolgot: a forradalmakat és a tokaji bort. Az egyik a konyhára bozott jó sokat, a másik a pinczére vetett pompát. A forradalomból jószágokat lehetett elkomfiskálni s ajándékban célszerűen elosztogatni, a borból pedig jóízűket lehet-

tett inni. Ha a tokaji hegyet el lehetett volna innen vinni, már régen nem volna Zemplénmegyében.”

Hát bizony ebben sok igazság van, meg abban is, hogy nálunk mindig akadt mindenre ember. Politikai égboltozatunkról a sötét felhők vajmi ritkán tüntek el, sőt most a béke ünnepe sem ment bizonyos lehangoltságtól. Mert egy sivár jövőnek ijesztő réme mered ránk s ennek ködös, borús sejtelve fojtogatja a kebleket úgy, hogy a nyomasztó érzés a sz. ünnepen is megfagyasztja a kacajt a vidám családok körében. Megfagyasztja, ha a társadalomban mutatkozó hajmeresztő cselekedetekre gondolunk; ha „a halálos ágyán is hazudni tudó bankcsaló cinizmusára, a fiának töltött pisztolyt nyújtó természetellenes anya szivtelenségére, a testvért júdás-pénzért eláruló testvér aljasságára” gondolunk.

De félre szomorú gondolatok és nem karácsony ünnepi hangulat! Hozzá fordulok egykor a hideg jászolban fekvő kis Jézuska, kinek születését e szép ünnepen tartja a keresztény világ; „tartsd meg nemzetemet lángoló hazaszeretemben és a Sz. István koronája iránti hűségben. Kicsiny hazát adtál, de azt naggyá tehetik a keresztény erények és a tiszta erkölcsök.” Mert az emberiség boldogításához és megtisztulásához csak az az út vezet, melyet a Megváltó mutatott.

Oh kis Jézus, kit a jászolnál a pásztorok és bölcsék térdre hullva imádtak, mi is kérünk, engedd, hogy ne szenvedjen már tovább e sokat szenvedett magyar nép, az én nemzetem; inkább adj nekünk vig, jó karácsonyt és esztendő, hiszen „megbűnhödté már e nép a multat s jövődöt!”

Szabadban való testgyakorlás télen.*)

Lassan, lassan már nálunk is kezdik a rendszeres testi nevelés szükséges voltát elismerni, csak hogy az a rokonszeny, mely vele szemben nyilvánul, nálunk eddig csak plátói jellegű.

Közoktatásügyi kormányunk is részesei már gondoskodásában, csak hogy melegen csak a tantervekben és utasításokban, ezek végrehajtásában azonban annál lanyhabban.

S ha még oly buzgón lennének is rajta iskolaügyünk vezetői, hogy az iskola a nyilvánuló testnevelési törekvéseket komolyan vegye, ugyan mily eredményt képszel-

*) Karafiáth M. dr. ezen cikkét a Kolozsvárt megjelenő Család és Iskola 1 évi dec. 16-iki számából vettük.

nek elérhetni heti 28—30 leckeóra mellett 2 tornaórával és assal az egy játékdélutánnal, mely a legtöbb intézetnél minden szakaszerű vezetés nélkül folyik le?

Hazánkban még mindig sok az olyan tanintézet, a melynek nincsen tornahelyisége és nincsen játékötere, még több pedig az olyan, amelyeknek nincsen tornateremük és nincsen szakértelemmel bíró játékeztetője.

Hogy ilyen körülmények között a legcseggőbb svau tanterv és utasítás ellenére sem lehet szó testi nevelésről; hogy ilyen viszonyok mellett a korszerűségtől irtószó vaskalaposságot lehetetlen az ésszerű testi nevelés üdvös hatására való hivatkozással meggyőzni, az természetes.

Azokat a hiányokat, melyeket az iskolai testnevelés terén megállapítani kénytelenek vagyunk, a tanuló ifjúság a melegebb évszakban kevésbé szíveli meg, mint télen, mert nyáron mégis csak többször és több friss levegőhöz jut. Télen azonban a tanterem romlott légköréből szobája zárt levegőjébe kerül és már a nappal rövidebb voltánál fogva is, kevesebb alkalma nyílik a szabadban mozgáshoz. Kénytelen tehát a szobában szórakozni, ez pedig teste szabályszerű fejlődését és megerősödését hátráltatja. *Ezért jeltette fontos télen a szabadban való testgyakorlás.*

A szabadban való testmozgás az ember egészsége és életkedve érdekében nélkülözhetetlen. Télen az iskolai ifjúság fokozottabb és tartósabb szellemi munkálkodása majdnem mozdulatlansággal egyenértékű jelentéktelen testmozgatót enged meg csak a szobára szorult tanulóknak. Az egészség és életkedv ama csekély feleslege, melyet a tanuló a nyári szünet és az őszi verőfényes napjain szerzett, a téli hónapokban csakhamar elfogy, ha nem adunk rá módot és alkalmat, hogy a szabadban való rendszeres testgyakorlást folytathassa.

Szervezetünk fenntartásának egyik legfontosabb tényezője a levegő, mely a téli

szabadtéri testgyakorlatoknál a legkiadóbb és legtisztább, portól nem szennyezett alakban jut testünkbe. És a tiszta levegő a testmozgással járó fokozottabb lélegzésnél, mely a tüdő lehető legtökéletesebb kitérültségéig és összehúzódságáig emelkedhetik, alaposan szellőzteti ki a tüdő legszéltibb sejtjeit is. A fokozott testi mozgás egyúttal a szív működését is fokozza. Emeli tehát a fokozottabb oxigén fogyasztással járó nagyobb oxigén fölvetelt és közvetve emeli az emésztő és kiválasztó szervek működését. Mindez a szervezet megerősödésére szolgál. A téli szabadtéri testgyakorlás legüdvösebb hatása azonban abban nyilvánul, hogy a szervezetnek mindennemű káros behatásokkal szemben való ellenálló képességét jelentékenyen gyarapítja. De még gyógyító szerepe is van az ésszerűen alkalmazott téli szabadtéri testgyakorlásnak; természetesen orvosi szakértők vezetése és felügyelete alatt.

A téli szabadtéri testgyakorlásnak azonban — melyen nem a szertornát, hanem a sportszerű gyakorlatokat kell érteni — egyúttal az ember lelki egyensúlyára: helyreállítására is van hatása. Az idegzet megnyugtató hatásával az ember kedélyállapotára igen kedvező befolyást gyakorol. A téli természet varázsa hatalmába ejti a városi ember lelkét, akit túltöltött lakásának fűlelt légköre kiűz a házak tömkelegéből, kiűz a szabadba, melynek csillogó képe elejébe varázsolja a tündérországot, melyről neki kicsi korában mesélt.

A szellemi munkától meggyötört s a társadalmi örömei öszönétől tulizgatott idegek, itt meglelik azt a békítő, megnyugtató gyógyszert, mely a mindennapi gondot egy időre elűzi tőlük.

Hogy a téli sportgyakorlatok az ember izomerejét, ügyességét, színtartását, lélekjelenlétét, elhatározó képességét, bátorságát és sok más az életben nélkülözhetetlen jó tulajdonságát felébresztik benne, fejlesztik

és megnyilvánítják, azt bárki elhissi, aki valaha maga is költött a lábára korcsolyát vagy skit, avagy tobogányon szédítő sebességgel lesiklott a meredek hegyoldalról.

A téli sportgyakorlatok a fejlődő ifju szervezetre való üdvös hatását más népek már ismerik. Németországban pedig legújabbban az iskolákban is meghonosítják azokat. Maga az állam fogta a pártjukat és ez év január havában Brottorodeban téli sporttanfolyamot szervezett, melyen 83 egyén, köztük 60 tanár és tanító vett részt.

Nálunk az iskola csak a korcsolyázásra korlátozza az ifjúság téli testgyakorlását — ott, ahol véletlenül jégpálya van. A két tornaóra a poros tornaterembe tereli a fiukat és lányokat, a játékdélután pedig magától értetődik, egyszerűen beszünteti — míg a fecske visszatér fészékébe. Nálunk fehér holló számba megy az a professor, aki tanítványai testi egészsége érdekében kényelmét feláldozza és azokat kivezeti az isten szabad ege alá és ott oktatja őket, mint kell a teremtőt az ő műveiben felismerni, csodálni és szeretve imádni.

Azt hiszem, nem terhelem meg nagyon az olvasót, ha annak az első német téli sporttanfolyamnak egyik lelkes közreműködője előadásából egy részletet fordításban közlök.

„Épen az ifjúságnak kell törekednie, hogy a téli sport üzésével tüdejét és szívét megacélozza; tökéletes egészsége a teljes életére szóló kincs. Tekintetbe kell venni, hogy a téli sport a szemet és fület is gyakoroltatja; érzéseket közvetítenek azok, melyek bennünk képzeteket keltenek fel. A képzetek az idegek útján a célnak megfelelő mozgásokat eredményeznek. Azt a képességet, hogy valamely érzékszervünk figyelmeztetésére mindenkor a célnak legmegfelelőbb mozgást a legcélrészűbb kiterjedésben végezzük, izomérzéknek nevezzük. Ez a sportszerű gyakorlat révén magasabb

TÁRCA.

Karácsony estéjén . . .

Karácsony estéjén
Valahol — valahol
A földre a mennyből
Lehajol, lehajol.

Bizonyosan a föld
Legfájóbb részére,
Elhagyott szegények
Koldus vidékére.

Lehajol hozzája,
S megcsókolja szépen;
Az örök Szeretetet,
A Jézus nevében!

S ettől a csóktól szét a világon:
Elárad rajtunk egy édes álom!

Augyali ének zengése üt meg,
S útene tisztább lesz a szívünknek.

A koldust, aki elmegy mellettünk:
Egy percre által üleli lelkünk!

Testvérnek nézzük — a testvérünket,
S megbocsátunk az ellenségünknek.

És elmerengünk egy nagy ábrándon:
Az örökélet, a múlt halálán.

— Légy áldott Jézus, akármí vár ránk . . .
Hátha nem álom? Hátha nem ábránd?

Szabolcska Mihály.

Karácsonyestén.

Irta Farkasné Sipos Erzel.

Olyan borongós, unalmas decemberi nap volt ez is, mint a többi. Az égen lombra, szürke fellegek vonultak át, melyeken egész nap egy pillanatra sem tudott áttörni a téli napsugár; csak alkonyat felé derült kissé az ég, onnan nyugat felől, miközben lassan, észrevétlenül ereszkedik alá az esti szürkület a csendes kis falura.

Bánlaky Lászlóné azonban, ki a nagy salomban egy bársony támlányon hátradülve egy ideig azzal mulatja magát, hogy az előtte álló tükörben a saját kép-másában gyönyörködik, ezt a délutánt még kiálhatatlanabbnak, még unalmasabbnak találja, mint a többit.

Szórakozottan kezd lapozni egy könyvben, majd kedvetlenül eldobva azt, felkel s az ablakhoz lép.

Odakünn ezalatt egész besötétedett. A kis falu azonban ma nem a szokott egyhangú képet mutatta. Ma karácsony ünnepe, a legszegényebb gunyhóban is a szeretet és béke ünnepe. Innen a Bánlaky kastély ablakaiból nagyon jól lehetett látni, mint gyulnak ki gyors egymásutánban az egyszerű pórházak kis ablakai; s látni lehetett a kis karácsonyfákat, aranyos díőkkel, piros almákkal és apró fehér gyertyákkal, amelyeknek szelid, enyhe ténye olyan ragyogónak tűnt föl Bánlaky Lászlónénak e pillanatban.

Egyszerre valami szokatlan, különös érzés vett rajta erőt. Talán eszébe jutott, hogy neki is vannak kis gyermekei és azok itt a fény és pompa között bizonyára nem olyan boldogok, mint azok, ott lenn, azokban az egyszerű, kis házakban.

Az ő mostohái!

Azoknak nincs szerető édes anyjuk, aki örömmel boldogan készítené számukra a karácsonyfát; bizonyára ott ülnek most is a gyermekszobában illedelmesen, csendesen.

Bánlaky Lászlóné ajkát összeszorítva felindulástól halványan bámul ki tovább az ablakon. A lelkiismeret mélyen szunnyadó szava ébredt fel benne e pillanatban. Ez aztán elmond neki mindent, amit eddig nem mert szemébe mondani senki sem.

Keserű önvád lepi meg és neki nincs semmi, de semmi mentsége, amivel el tudná azt némitani.

. . . . A kis gyertyák pedig csak fénylenek tovább és olyan csodás dolgokat mesélnek neki azok a múltból, amibe belefájdul szíve, lelke egyaránt. Látja magát a tényleg bálszerű vidám szájában boldogan, ünnepeitlen. Majd jönnek a megpróbáltatás szomorú, nehéz napjai. A fény, a pompa után a szegénység és ebben a válságos, nehéz percekben lép elő az eddigi figyelemre alig méltatott udvarló, a kissé komoly Bánlaky László, aki ugyan nem az álmodott parthie, de a család megmentője lön. Abban a pillanatban, midőn ott állottak az oltár

tökélyhez jutva, ügyessé teszi az embert. Az ügyességéből ered az erő érzete, ebből pedig merítjük a bátorságot és lélekjelenlétt.

Az a tudat, hogy hófergetegben, viharban, a pályák akadályaival és vészedelemmel szemben, vagy szabályszerű versenyküzdelemben képesek vagyunk helyt állani, testünk s elménk ura lenni, a téli természet magasstosságával szövetkezve igen emelkedett lelki érzelmeket szül bennünk; jó kedvet s örömet, amely ismét élénkítőleg hat testi munkaképességünkre és szellemi feszörünkre.

A téli sportgyakorlat csak túlzás s a vészjelek tekintetbe nem vevése folytán árthat az egészségrek, mint a minők az izomremegés, szivdobogás, szorongás, fulladás és elfáradás. Ezt jól kell az ifjaknak emlékeztetükbe véteni. Nincs sport, mely a felcseperedő ifjuságot testileg és elméletileg hasonló mértékben erősíthetné, mint a téli sport. . . .

Mint a modern testi nevelés híve örömmel bivatkozom a fenti fejtegetésekre, mint orvos pedig tiszta lelkiismerettel biztosíthatom a támaszkodókat s az aggodó szülőket, hogy az, amit német kartársam a téli sport egészségügyi hatásáról mond, igaz. Lehet, hogy épen a tanügy emberei között lesznek, akik mosolyogni fognak a buzgalmon, mellyel a téli sportnak az iskolai ifjuság testi nevelésében helyet szeretnék szorítani, ez azonban nem lohasztja kedvemem és nem foszt meg attól a reménytől, hogy a mostani „jámbor óhaj“ meg fog előbb-utóbb valósulni.

A nevelés szolgálatában álló turistaság, melynek zászlósa nálunk Szilágyi Gyula főgimn. tanár, szerény határok között bár, de már kezd iskoláinknál tét hódítani. Vannak középiskolai tanáraink, a kiket jobb érzésük arra serkent, hogy nagyszabeni kartársuk nemes példáját kövessék s habár még mindig szerény a számuk, az

előtt, a jövővel talán nem vetett számot egyikük sem.

Pedig a szép Baróty Irma nem vált be ennek a komoly, nyugodt embernek az oldalán sem feleségének, sem gyermekei mellé édes anyának.

Látzott rajta, hogy szive lelke sajgott a régi boldogabb napok után. A vidám zaj, az udvarlók serege volt az ő világa, amit sem az ura, sem gyermekei nem tudtak elfeledtetni vele. Különben mintha Bánlaky László nem is sokat fáradozott volna esen.

Annyi igaz, hogy egészen nyugodtan végig tudta nézni, hogy udvarolnak a feleségének, különösen Széllázy Tibi kamarás, az az ellenállhatatlannak tartott gavallér, aki annyi nyughatatlan perocet szerzett már sok férjnek csak pusta megjelenésével is.

Bánlaky László azonban nem látszott ebben a nyughatatlanságban osztozni, sőt mindig tüntető szivességgel fogadta őt. Pedig ilyenkor egész vihara tombolt a férfi lelkében a különféle érzelmeknek, de büszkesége tudott parancsolni érzelmének; hiszen ez a dacos, könnyelmű teremtés bizonyára a szeme köse kacagna, ha Bánlaky László őt költemre és jó hírnevére figyelmeztetné.

Engedte, hadd haladjon a maga útján, másként úgy sem köthette volna magához. Hanem ha büszkeségében megtörve és

ifjuság turistasága terén kifejtett működésük a követendő példák számát szaporítja. Ez is nagy eredmény és nem lehetetlen, hogy az ifjuság lelkes barátai, akik tanítványaikat nyáron kiviszik a fenyves bércek közé, ki fogják vinni a hófedte határhoz is.

A korcsolyázás, szánkózás és skizésben felül van a téli sportolásnak olyan alakja, melyet a mi ifjuságunk is kedvvel fog úzni, csak legyen, aki benne a kedvet felszítani tudja. Ez az ugynevezett „határjáték“ (mert a város határában folyik.) Ezt télen ép úgy lehet úzni, mint nyáron s télen nem kell hozzá egyéb egy pár botnál, vagy kecskeszőr harisnyánál, aminőt a borgó-prundi oláh nép visel, flanel vagy tricót inguél, meleg keztyünél és hosszú botnál. A többi ruházat a szokásos téli.

Igen alkalmas az egyenetlen, dombos, vízmosásos és folyóvizektől átszelt, cserjés terep, melyen nem lehet szabadon végig tekinteni s mely sok buvóhelyel, „fedezettel“ kínálkozik. A háborusdi ilyen területen igen mulatságos szórakozás, melyért a romlatlan kedélyű ifjuság valósággal rajong. Valamely kije őt helynek kezelt ellenséggel szemben a „fedezet“ felhasználásával való észrevétlen megközelítése, a hóvár ostroma, a vadászájáték stb. mind megannyi érdekes játék, melyet minden fiu még télen is megkedvel. A vadászájátékot hőmentes napokon is üzhetni; ilyenkor a jó előre utana eresztett „nyulak“ nyakába papíroszeletekkel megtömött zacskót akasztanak, abból szórják a nyomukat jelző papírdarabkákat, azok mentén üldözik őket a „kopók.“

A felügyelő tanár fokozhatja a játék érdekes voltát s az ifjuság kedvét szál, hogy pl. a harcászati játéknak bizonyos alap gondolatot adva, azt tervezővé teszi s így annak gyerekkéjét lát zatát megemmiti. Lehet aztán tékép szerint való menetetést is gyakorolni, midőn a fiuknak ki kell sütniök, hogyan érhetik el legrövidebb idő alatt a tanár kijelölt akadályok meg-

talán könnyelműségének tudatára ébredve majd hozzá menekül, akkor az övé egészen s meg vannak mentve a boldog családi életnek. Erre várt Bánlaky László.

* * *

. . . . A kis fehér gyertyák pedig csak fénylenek tovább; de Bánlaky Lászlóné nem látja már őket; arcát kezébe rejtve sir, mint egy gyermek. Valami csodálatos átalakuláson ment át; e nehéz percek küzdelemében nem ismert önmagára. Nem a hiu, könnyelmű teremtés már ő; de egy szomorú, szelid asszony, aki e pillanatban ébredt tudatára annak, hogy ő egy kötelességeről megfeledezett, nyomorult teremtés volt. Istenem, ha még mindent valamikor jóvá lehetne tenni! És mindezeket azok a fényes kis gyertyák mesélték el neki, melyek mind megannyi halavány csillag világlanak ide ezen a csendes, világos karácsonyestén . . .

— — — * * * — — —

— Széllázy Tibi ömlöttésége! — jelentette a szobaleány mély meghajlással nyitva ki a szalon ajtaját az érkezett előtt. Bánlaky Lászlóné lángborult arccal nézett az érkezettre. Csak percek múlva tudja magát annyira összeszedni, hogy pár lépést előre téve, csendes, de ellentmondást nem tűrő hangon szóljon oda a meglepetésében szótlan férjéhez;

— Eifelejtettem önnek megmondani,

kerülésével az illető célt, melyet a kiindulás helyéről nem láthatni. Szóval ki lehet ám sok olyan szabadban való téli testedző szórakozást gondolni és haszonnal alkalmazni, amely az ifjuság tetszését megnyeri és a főtt levegőjű tanszobában való guksolás egészségtelen hatását ellensúlyozni képes: csak akarni kell.

Különfélék.

— Ujabb szives adomány az iparosok otthonának. Arról értesülünk, hogy egy kegyes adományozó 1000 koronát küldött a karácsonyi ünnepek alkalmából a Lévisi Takarékpénztár igazgatóságának a következő sorok kíséretében: „Személyes ötlétem alkalmával vezérigazgató ur oly szépen ecsetelte intézetüknek a köz és jótékonyaság terén kifejtett működését, nemes cselekedeteit; ujabban a szegényebborsu iparosok részére építendő otthonok, család-lázak építésének tervezetét; az építő társaság fiatalabb tagjainak a városi tüzoltóságban való szereplését, hogy én ennek hatása alatt — szives engedelmeikkel — résztvenni kívánok az önök áldásos működésében és — a karácsonyi ünnepek alkalmából — a nemes cél szolgálatára 1000 koronát ajánlok fel. Kérem a vezérigazgató urat, hogy azt bölcs belátása szerint legyen kegyes felhasználni, esetleg a tüzoltói intézményben résztvevő társaság tagjai között jutalomként kiosztani, hogy ezáltal is közelebb jussanak otthonuk megépítéséhez.“ — A nagylelkű adományozó nevét nem engedti nyilvánosságra hozni.

— A Kath. Körnek az ádventi időszakban rendezett ismeretterjesztő előadásai, amelyeket a közönség most is oly nagy számban látogatott, hogy a kör terme az alkalommal is szüknek bizonyult, — e hó 17-én, ma egy hete zárultak be. Az utolsó előadásán Báthly László, prépost — különös tekintetel Názáret és Betlehem városokra — a Szentföldet ismertette és kitünően sikerült vitetett képekben mutatta be a jelenvolt közönségnek, amely örömmel hallgatta a megható előadást és áhitattal szemlélte a felolvasást kísérő szebbnél-szebb

hogy ma nem fogadok senkit; őnt pedig — tevé hozzá halkabban, de sokkal határozottabban — legkevesebbé.

Széllázy Tibi erre csak mosolygott. Igaz ugyan, hogy kissé különös fogadtatás a tegnapi érzékeny bucú után; de én Istenem, néha olyan szeszélyesek ezek az asszonyok. Arra nem is gondolt, hogy komolyan vegye eme szavakat. Ugy találta, hogy ez az asszony, ki az ellenállhatatlant játéza, még bájosabb, mint máskor. Egy elbizakodott mosollyal ajkán hirtelen odalép az asszonyhoz és kezét megfogva, az ő kedves, behizelgő hangján, mely olyan ritkán szokta hatását tévesztetni — szól az asszonyhoz:

— Irma, mi történt magával?

Bánlaky Lászlóné egész testében megremegett a férfi érintésére. Érezte, hogy minden vére arcába szökik. Egy hang, egy szó nem tudott ajkára jönni; elnémitotta a szőgye, a fájdalom.

Még ma becsületes asszony volt, az igaz, de még is bűnös volt, hogy ennyire is közel engedte magához ezt az idegen embert és méltán megérdemelte nemcsak az ura, de a világ megvetését. És ezért a közönséges, élvhajász emberért tudott ő magáról annyira megfeledezni? Ezért dobta oda hírnevét: ezért taszította el magától az urát és annak kicsi gyermekeit? Ha vétkezett: ebben a pillanatban megszenvedett érte nagyon. Egy pillanatig halaványan,

képeket. — *Bosóky* Juliánka szavalata, aki *Sik Sándornak Mese a könnyezőpről* című költeményét mély hatást keltő érzéssel adta elő, — őszinte elismerésben részesült. — A műsort *Egrynek Pastoralja*-ja fejezte be, a melyet zenekísérettel *Bartos* Mariska énekelt, akinek szép és erőteljes szoprán hangja igen jól érvényesült a kellemes melódiájú darabban. — A közönség azon biztos reménnyel távozott a körből, hogy az élvezetet nyújtó előadásoknak a nagyjöbbiti időszakban folytatása lesz.

— **Karácsonyi pásztorjáték.** A Kath. Legényegyesület f. hó 26-án d. u. 5 órakor saját helyiségében (Kigyó-utca 1.) karácsonyi pásztorjátékot rendez, amelyre az elnökség meghívókat nem bocsátott ki, hanem ez uton hívja meg a közönséget. Belépődíj: személyenként 30 fillér.

— **Adomány.** — Bars megye főispánja, báró *Kürthy Lajos* 50 koronát küldött a *Lévai Tüdőbeteggyógyászati-Intézet* czéljaira dr. *Frommer Ignác* ügyvezető elnök csimére. Főispánunk ezen nemes ténykedése által újabb tanulókat adta fenkölt gondolkodásának és egyúttal annak is, hogy városunk fejlődését szívén hordja és rokonszenvvel kíséri. Örömmel konstatáljuk egyébként, hogy *tüdőbeteggyógyászati-intézetünk* iránt nagy az érdeklődés közönségünk körében. Naponként történnék beiratkozások a József kir. hercegei Szanatorium-egyesület közelébe. És ez jól van így. Mert hiszen, amidőn a tüdőbeteggyógyászati-intézetet támogatjuk, nemcsak a szegény tüdőbetegeket segítjük, hanem önmagunknak is tesszük szolgálatot. A tehetősebb beteg ugyanis megtudja orvosától, miként kell viselkednie, hogy környezetét ne veszélyeztesse. De ezek a szegényorsú betegek azt nem tudják; ezek uton utfélén terjesztik a ragályt, Köpetjük elhullajtásával veszélyeztetik a semmi rosszat nem sejtő közönséget. Különösen pedig a föld porában játszani szerető, ártatlan gyermekeket. Ebből kifolyólag kötelesebbnek, hogy minden tüdőbajos szegény embert, akiről csak tudomásunk van, oda küldjük. Ott nemcsak kezelésbe és gondozásba veszik őt és családját, hanem egyben kitanítják arra is, miként járjon el, hogy a ragályt ne terjeesse és a mi a fő, nemcsak kitanítják, de felügyelnek és felügyeltetnek arra, hogy ezeket az óvszabályokat be is tartsa.

hídegen néz a férfire, astán hirtelen összeszedve magát, odalép a villamos csemegetyű nyomójához s felindulástól elfojtott hangon szól oda a belépő szobaleányhoz anélkül, hogy Széllázyt csak egy tekintetre is méltatta volna:

— Anna, kísérelje le a méltóságos urat kocsijához; mert rosszul érzi magát.

Azzal visszafordult az ablakhoz. Egy pillanatra megrezent, nem mintha megbánta volna tettét, hanem, mert félt a komolyabb fordulattól. Ha ez az ember visszaélné az ő helyzetével és az ura előtt megrágalmazná, akkor ő veszve van örökre.

Széllázy Tibi azonban egyelőre gavallér maradt. Udvariassen meghajotta magát, s egy gunyos mosollyal ajkán távozott. De a tekintet, amit az asszonyra vetett, világosan elárulta, hogy ő még est nem tekinti utolsó találkozásának az életben.

Mit törődött most azzal Bánlaky Lászlóné. Alig várta, hogy a kamarás kocsija kirobogjon az udvarból, astán megkönnyebbülve futott a hosszú folyosón végig.

Hiszen, amit eddig elmulasztott, jóvá lehetne tenni ezután mind. Ahová azonban olyan nagyon sietett, a gyermekszobában nem találta senkit. Egy arra menő inas csakhamar felvilágosította a nagyságos asszonyt, elmondva, hogy a nagyságos ur még reggel elvitte a gyerekeket a Makláry kastélyba s ott fogják tölteni a karácsonyi ünnepeket.

Makláry kastély! Ami dac, büszkeség

— **Törvényjavaslat a kovácsfi vasutáról.** *Böthy* László kereskedelemügyi miniszter az Aranyosmarót-garamkovácsii helyierdeki vasut engedélyéről szóló törvényjavaslatot a múlt napokban terjesztette be a képviselőházhoz.

— **Haláleset.** Magrendítő csapás érte *Schulpe* Alfonsot és nejét, akiknek 11 éves *Lajos* fiuk, a lévai főgimnázium első osztályu tanulója Budapesten, egy szanatórium-ban, ahová öt múlt hó 29-én operáció végett szállították le, — szüleinek, rokonainak és ismerősinek nagy bánatára e hó 23-án, tegnap, reggel elhunyt. A kedves tiunak hült tetemet Törökkanizsára vitték s ott a családi sírboltban fogják örök nyugalomra helyezni. — A mályen sujtott szülőek nagy fájdalmára nyujtson némi enyhületet a forrón szeretett fiuk elhunytá alkalmából szóles körben megnyilatkozott őszinte részvétel.

— **Uj népiszkolák vármegyénkben.** A kultuszminiszter elhatározta, hogy *Gar. m. Ladomér*, *Gyertyánjaelemart* és *Lüle* községekben, ahol még eddig népiszkolák nincsenek, 1912. évi szeptember hó 1-től kezdve állami elemi iskolákat állít fel és a *csejkői* községi iskolát állami kezelésbe veszi át.

— **Dr. Karafiáth Márius előadása.** A Magyar Athletikai Szövetség most ryította meg Budapesten sorozatos felolvasásait. Az előadások sorozatát múlt csütörtökön dr. *Karafiáth* Márius vármegyénk tb. főorvosa kezdette meg a Sándor-utcai régi képviselőház nagytermében, ahol az alkalommal igen szép és előkelő közönség volt jelen. Dr. *Karafiáth* Márius a sportközönség már igen jól ismeri cikkeiből és a múlt évben elhunyt turini professor, *Mosso* Angeo két világhírű művének fordításából és az ahhoz fűzött mély tartalmu kommentárokból. Nagy értékű, szép előadást, amely *A játék és a sport neveléstani értékeiről* szólott, — jelen volt közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta és többször élénk megnyilatkozását adta tetszésének. Az előadó röviden szólt a testi nevelés fejlesztésére vonatkozó törekvéseket az ó-kortól napjainkig, majd részletesen fejtegette azt a kiszámíthatatlan előnyt és nyereséget, amelyet a játék és a sport ifjura, vénre, fiura és leányra egyaránt gyakorol jellemének, önzetetének megszállásában. Végül érintette a sportnak ellensúlyozó hatását az alkohol élvezetével és a szexuális élet kicsz-

még lakott a szivében, az mind feléledt bensőjében e pillanatban. Felindulva tekintett át a Makláry kastélyra, mely ott emelkedett alig száz lépésnyi távolságra szemben a Bánlaky kastéllyal és melynek mind a tizenkét ablaka mind meg annyi fényes csillag mosolygott le a csendes utcára.

Hát oda mentek mindnyájan anélkül, hogy azt vele tudatták volna! Hát már vele nem törődik senki sem. Senki! De hát ki ennek az oka? Ő, maga, egyedül; azok bizonyára nem. Nem ő taszította-e el magától szerető férjét, kis gyermekeit és sógorrőjét a Makláry kastély kedves urnójét, azt az egyszerű s kötelességtudó asszonyt, aki csak az urának élt. És ő most a szegény, a megbánás pirjával arcán, oda menjen hozzájuk bocsánatukat könyöröggel! Nem, ennyire egy Baróty Ilma nem alázza meg magát soha! Hirtelen megfordult, hogy menjen a szobájába, egyszerre azonban megállt.

Az ura szobája előtt volt. Lassan kinyitotta az ajtót belépett. A nagy és elegáns berendezett szoba, melyben napok óta nem volt, először valami megmagyarázhatatlan, félelemeszerű érzést keltett benne, mely elfogultta tette. Lassu, nesztelen léptekkel ment a másik szobába, hiszen olyan szépnék tűnt fel itten neki minden. Egyszer megállt s arcát élénk pir öntötte el. Az ébenfa íróasztal közepén egy diszes keretben ott állt az ő arcképe, mellette eg-

pongásaival szemben. Az előadót a jelenlévők lelkesen megtapsolták nagyiszorú és rendkívül érdekes előadásáért.

— **Ruhakiosztás.** A lévai isr. Erzsébet Filár-egyesület szép ünnepély keretében látta el ez évben is, mint más alkalommal a lévai isr. iskola leánynevelőket, jó, meleg téli ruhával. Az ünnepélyt *Liebermann* Jakabné, elnökő szép szavakkal nyitotta meg. Az ünnepi beszédet a betegsége miatt távollevő dr. *Silberfeld* J. aranyosmaróti főrabbi helyett *Liebermann* Jakab főrabbi tartotta, tárgyálván a jótékonyosság fontosságát s kiemelve igaz erdemők szerint a jószívű högyeket. Felruházott társai nevében is *Kornfeld* Rózi V. osztályu tanuló megható szavakkban adott kifejezést a felruházottak őszinte háajának. Ezután pedig dr. *Frommer* Ignáczné urnő 32 szegényorsu tanulókat látott el jézű és bő uszonnával.

— **Mezőgazdasági polgári iskola.** Nagyikikindán vetették fel először a mezőgazdasági polgári iskola eszméjét; majd Szabadka is elfogadta az életrevaló eszmét. Szabadkán mozgalom indult meg, hogy középiskola helyett hétosztályu polgári iskolát létesítsenek. A terv annál inkább cél- és okesű, mert a mostani földmivesséskolák a középirtokosság igényeit ki nem elégítik, az akadémia pedig hosszú időt vesz igénybe. Az új típusu iskola átmenetet képezne a mai földmivesséskolák és a gazdasági akadémiák között.

— **Gyászhir.** Részzettel közöljük a szomorú hírt, hogy *Faragó* Erzsike, *Faragó* Gyula vasuti pályafelügyelőnk kedves leánya, övéirek mély fájalmára, — f. hó 21-en 19 éves korában rövid szenvedés után meghalt. A fiatal leány elhunytá városszerte őszinte részvétet keltett. — Beske poraira.

— **A körmöczbányai polgári leányiskola** tanári testülete e hó 17-én este igen kedves ifjusági előadást rendezett. A sok gondallal összeállított műsort az intézet növendékeinek éneke nyitotta meg. Előadták „*Tell Vilmos*“ operából a tündérelt és utánz több magyar éneket a közönség lelkes tetszése mellett. Ezután *Heiczeg* F. „*A tolvaj*“ című színműve került sorra. *Szepesházy* Jolán és *Zsufa* Jolán a két főszerepet adták elő rokonszenves előadással. *Kubisch* Hernia a földesur fiát mutatta be igen jellemzően. *Ember* Janka és *Kucsera* Iza, mint a földesur ikrei, nagyon kedvesen mókázta a főszereplők mellett. *Szatmari* Etel pedig, mint *Zsufa* Jolán barátója, szerepet. — A program harmadik része

hervadt kamélia. Valamint jéleső, meleg érzés szállotta meg szivét, mig arcán lassan peregték alá a megbánás és boldogság vegyeseen összefutó könnyei. Igen, az az ember, aki ismerve, tudva az ő szertelen könnyelműségét, őt még annyira méltatja; az az ember meg is tud neki bocsájtani.

És Bánlaky Lászlóné most már minden habozás nélkül — bár remegve — tette meg az utat innen a Makláry kastélyig, ami néhány perccel előbb még olyan lehetetlennek látszott előtte.

Eppen jókor érkezett. A gyermekek már mind együtt voltak a nagyterem melletti szobában. Örömtől kipirult arccal várva a csemegetyűszóra, mely a Megváltó szüetetését és ajándékait jelenté. Mikor Bánlaky Lászlóné belepett, az ottlevők meglepődtek. Észrevehette, hogy nem örünek neki. Pedig köztük voltak az ő mostoha gyermekei is, a Bánlaky László szép fiai: *Laci* és a *kis Bandi*.

A pillanatban még százszor bűnösebbnek érezte magát, itt gyermekek körében s arcát kezébe rejtve, nem tudta szokogását visszatartani.

A gyermekek erre még közelebb húzódtak egymáshoz, de a három éves *kis Bandinak* még is volt a sanyi bátorsága, hogy közelebb menjen hozzá és vigasztalja;

— *Kismama*, ne sirjon! meglássa, magának is hoz valmit a *kis Jézuska*!

volt Várady Antal „Az ezüst fátyol legendája” c. melodráma. Sok hatásos szavalt a Kis Margit, zongorán kísérte Klein Margit s harmóniumon Ivanovich Győző. Végre előadták Orbán Dezső „Jancsi és Juliska” c. daljátékát, Sztajonovits Jenő zenéjével. Az elbeszélő részeket Gerl Juliska adta elő, Juliska szerepét Jeszenszky Ionka, a háladatán boszorkány szerepet pedig Semmerath Ema. Mindkettő igen érdekesen. De a legszebb alakítása s legkiválóbb sikere volt Ember Erzsikeknek, aki a kis Jancsi szerepét adta. Ő volt az estély kis primadonnája. Éaeké es előadása egyaránt gyönyörű volt. Az egész előadás igen kedves színvonalon maradt mindvégig. Úgy voltunk vele, mintha a poros mindennapisághól egynehány órára valami szép mesevilág édenjébe kerültünk volna. A tiszta, ártatlan gyermeki légkör oly kedves bajt köcsönzött az egész előadásnak, hogy több volt az élvezetünk, mintha bármilyen színlelőadást hallgattunk volna végig. Az a véleményünk, hogy ez is egy igen alkalmas média annak, hogy az iskolát a közönséghez közelebb vonjuk. (M.)

— **Választmányi gyűlés.** A Bars megyei Általános Tanács-Egyesület választmánya f. évi december hó 30-án, délelőtt 10 órakor, a tanácsközpont-intézet tanácsstermben választmányi ülést tart, amelyre az előzőség ez uton is meghívja a választmányak tagjait.

— **Magyarország idei belforgalma.** A Politikai Híradó jelentése szerint az ország belforgalma október végig a következő volt: Belhozunk 5115 metermássa bormustot, 158.565 K. értékben. (Ausztirikól). Bort hordóban 140.709 mm.-t, 4.242.876 K. értékben, bort palackban 2539 mm.-t 840.226 K. értékben. — Kivittünk bormustot 207.015 mm.-t, 6.624.480 K. értékben, bort hordóban 555.829 mm.-t, 20.076.643 K. értékben, bort palackban 5638 mm.-t 626.818 K. értékben.

— **Kevés az ezüstpénz.** A pénzügyi és kereskedelmi világ nem győz eleget panaszkodni az ezüstpénz elégtelensége miatt. A pénzügyminiszter egy törvényjavaslattal jött a bajba jutott pénzügyi segítségére, amely javaslat azonban — loha már február folyamán lett a képviselőházhoz beérkezve — a mai napig tárgyalás alá nem került. Már pedig a forgalomban napról napra jobban erexhető az ezüstpénz hiánya; amin a pénzügyminiszternek a legsürgősebben kellene segítenie.

Felelhetett e erre mást Bánky Lászlóné, minthogy őrbe kápvá az eddig mellőzött mostohát, összecsofolja annak a piros ajkát s a kis gyermekkar szeretettel fonódik nyaka köré.

E pillanatban szólalt meg a várva várt csemetyű, mire a terem ajtaja megnyit s hangos örömkriáltások között tödült be rajta a gyermekcsereg.

Bánky Lászlóné szomorúan felsóhajtva s a kis Bardit még szorosabban ölelve magához, belépett ő is.

Bánky László mikor megpillantotta az asszonyt, egy pillanatig azt hitte, hogy a képzelet üzi vele csa ósa játékát; csak mikor az közelebb menve hozzá, szomorúan és bocsánatkérően emelte rá nagy, barna szeméit, fut oda az ura és zárja karjaiba. Az a sok fájdalom, keserv mind, mind el van feledve e pillanatban. Hiszen olyan régen várt erre a percre a két testvér; hogyne tudnának megbocsátani neki, hiszen most már az övék egészen, örökre.

Ő pedig nem tudja, siríon-e, nevéssen-e? Hiszen olyan edes, eddig soha sem érzett boldogság árasztotta el szívét. És míg a kis család boldogan, megelégedetten állja körül a diszes karácsonyfát, oda künn az ablak alatt üde gyermekajkakról megzendül a karácsonyi ének, mely olyan meleg visszhangra talál ideben a szívekben is:

„Dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség földön sz embernek!”

— **Merénylet egy ácsmester ellen.** Felsőszécsén e hó 18-án este valaki az ablakon keresztül ráölt Mikes András ácsmesterre, aki éppen a vacsoránál ült. A puskasörétre volt töltve és a töltés Mikesnek bal vállát sebezte meg. Valószínűleg őt akarta a merénylő meggyilkolni. Mikes elváva él a feleségétől s amikor a merénylet történt, kivü e még a sógorasszonya volt az asztalnál, akinek azonban nem történt baja. A megsebesült embert még azon éjszaka a lévai kórházba szállították. A merénylettel Mikesnek egyik haragosát gyausitják.

— **A városok s a városi tisztviselők érdekében országos mozgalom** indult Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága. Legelőzelebb tartott közgyűlésen ugyanis Fehér Gabor bizottsági tag indítványára egyhangu határozattal kimondta, hogy feliratot intéz az országgyűlés képviselőházához az új városi törvény megalkotása s ennek keretében a városi tisztviselők fizetésrendezése, nyugdíj jogosultságuk és lakberilletményüknek törvény útján való rendezése iránt. Hasonló felirat intézése céljából megkerestették az összes törvényhatóságok. Ezenkívü Hajdúvármegyében egy nagy sajtóakció is készülöben van, amely a vármegyék, városok és községek reorganizációját tűzte ki célul. Ezen sajtóakció érdekében „Városok és Községek Lapja” címmel közelebb egy országos jellegű közígszgatási szaklap indul meg, amely közígszgatási szakkörökben már is általános érdeklődés tárgya. Szóval Hajdúvármegye példát akar mutatni a modern közígszgatási politika meghonosítása terén. Reméljük, hogy a példát követik az összes törvényhatóságok.

— **Az újvívü öndvölések megváltása.** Boleman Vilmos szolgabíró az ujevi udvezierék megváltása címen a levai tüdőbetegdozó-intézet részére öt koronát küdött szerkesztőségünkhez. Az összeget az intézet vezetőségéhez juttattuk.

— **A husrágaság enyhítésére** egy javaslatot dolgozott ki a bécsi kereskedelmi és iparkamara. A javaslat lényege, hogy a marhahús fogyasztási adóját meg kell szüntetni, illetöleg átátharítani a borjubarra. Ezzel elérnék, hogy a marhahús ára jelentősen csökkenne, a borjubar ellenben annyira megrágálna, hogy rengeteg borjut marhahús nevelésnek föl és a hustermeles aránylag gyorsan és hatalmas arányban gyarapodék. Vagyis, ha van most husrágás, ezen az uton, a természetes fejlesztés eszközeivel csakhamar megszűnnek. Ausztrianban hozzá érték becslése szerint több mint egy millió borjut vágnak le évenként, sokat olyan gyonge állapotban, hogy egészségügyi szempontból nem lehetett piacra vinni. Ha csak hús százalékát fölnevelik a korán levágásra kerülő borjubarok, óriási mértékben megö a hustermeles, még pedig olyan adóelengedés, illetöleg adóátharítás útján, a mely a kiucstárt is alig terheli.

— **A tüdőbetegdozó intézet karácsonya.** Honcz Jozsefné urnó szives volt egy kóvár almat küdeni a dispensaireben kezelt szegény tüdőbetegk gyermekei részére, amely adományával bizonyára nagy örömet fog okozni a betegségsújtotta családoknak. Az adományozó urasszony ezen kedves figyelmé bővebb dicsőretre nem szorui.

— **A cseléd tartó gazda és a kórházi ápolási költségek.** Fölmerült esetben kitoyólag iteleiben mondotta ki a m. kir. közígszgatási bizóság, hogy a cseléd tartó gazda a gazdasági cselédje baleseti betegsegeiből fölmerült kórházi ápolási költségeket a kórháznak nemcsak 30 napra terjedőleg, hanem a cseléd teljes felgyógyulásáig tartozik megfizetni. A kifizetett összeg megteri esét azonban, — ha a baleset nem az ő hibájából következett be és a gazdasági munkás cselédsegélypénztárral szemben törvényszabta kötelességeinek eleget tett, — ettől a pénztártól követelheti. Az utóbbi jogviszonyból fölmerült jogviták eldöntése a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter megengedte, hogy ifj. Schilk Vilmos nagykáinai ugyanottani lakos családja nevét Kálmárra változtassa.

— **Betörő cigánybanda.** A zselizi és érsekketyi csendőrszolgálat a múlt napokban elfogott egy, négy kóbor cigányból álló betörő bandát. A cigányok közül három barszegyei, egy pedig dunaszerdahelyi származású s a nyomozás kiderítette, hogy har-

minckét betöréses lopást követtek el. A csendőrség két szekérre való lopott holmit foglalt le náluk s azokat, mint bűnjelét, az aranyosmaróti ügyészségnek adta át. A betörőket azonban már nem sikerült az ügyészségnek átadni, mert a zselizi csendőrszolgálat, ahol a nyomozás befejeztéig fogva voltak, bilincseiket levezte, megszöktek; de egyet körülök már e hó 13-án Nagysallóban, a vásártéren, ahol a betörő valami pincében keresett rejtekhelyet, az odaváló csendőrszolgálat elfogta. A banda többi tagjai — állítólag — Hontmegyébe menekültek.

— **A Divat Szalon.** Magyarország első női lapja, érteken folyton emelkedve s munkakörét mindjobban kiterjesztve töltötte be huszonnegyedik esztendőjét, melyet a lapok életében tan igazabban lehetne a teljes érettség és nagykorúság idejének nevezni. Most a XXV. evfolyamát járja és viszi az ország minden tája felé, — az uri házaktól a dolgoz varrónó hajlékáig, — mindazokat a tudnivalókat, a melyeket ma már egy nőnek, mint leánynak, feleségnek, anyának, társaságbeli hölgynek, kenyerkeresőnek és háziasszonynak tudnia kell. Ez a tudás képesíti arra, hogy ne csak tájékozást nyerjen a divatról, de azt takarékosan használja is fordíthassa A Divat Szalon képei elsőrendűek, iparművészeti tantolyamai páratlanok, a szépirodalmi olvasmányok nem kisebb irónó, mint Szabóné Nógáll Janka elsőrendű iró gárda segítségével szolgáltatja: költeményekkel, novellákkal, szép és nagy regényekkel, női életrajssal, melyeket jól sikerült arckép kisár, oktató cikkekkel, érdekes könyvekéről, zeneművekről, szindarabokról fejlegyeszt tudnivalókkal s egy olyan Szerk. Postával, a mely szinte a lexiconok színvonalára emelkedik és a legjáratanabb kérdézősköddőhöz is szeretettel, segítséggel leszáll. — A Divat Szalon egyike a legolcsóbb lapoknak: előfizetési ára negyedévre csak három korona, dscara annak, hogy kiállításra díszes és bőkerü. Kéthetenként megjelenő szines, keménytaklós füzetek dú tartalmukon kívül ingyen mellékletekkel is szolgálnak: szabás-írvél, gyermekdivatjussal stb. Az evforduló pedig azzal teszi emlékeztetésé, hogy előfizetőnek egy elegáns naptárt küd szízen küön díj nélkül. A legnagyobb elismeréssel ajánjuk olvasóink figyelmébe a derek női divatlapot, tudomásukra adva a Divat Szalon kiadóhivatalának címét: Budapest 1V, Eskü-út 5. sz. ahol — éppen úgy az ország bármely postahivatala útján is — elő lehet fizetni. Kívánatra mutatványszámot is küd e lap kiadóhivatala.

— **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps-comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, nepszerű haziszere lett, mely számos családban már évek óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, közsveny, csuszna! stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást ideznek elő; sőt járványkórna! minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altsternek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jonak bizonyult. Ezen kitűnő haziszere jó eredménnyel a kalmaztatott bedörzsöléséppen az influenza ellen is és úvegekben: a 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a leg több gyógyszertárban kapható, de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre figyelni és csak eredeti úveget elfogadni.

— **Tessék napilapjait, hírlapokat, divatlapokat Nyitrai és Tarsa r. t. könyvkereskedésében Léván megrendelni, megkiméli a postai beküldési költséget.**

— **Magyarország.** Erős intranzigens hazafiság, a nemzeti es emberi jogokért folytatott szívós küdelem tükrözödik vissza a „Magyarország”-nak, egyik legnagyobb napilapunknak hasábjairól. Tizenkilencedik éve, hogy az első csatasorban áll ez az újság mindenütt, ahol az államalkotó magyarság közjogi és kulturális javáért, existenciális megerősödéséért, földmívelési, ipari,

kereskedelmi felvirágzásáért folyik a harc. Erőteljes, határozott fellépésével foglal állást minden jogos érdek védelmében. Igaz barátja, támogatója mindenkinek, aki az igazságot keresi. Kimondja véleményét bárkivel szemben és rendületlenül áll a nevében rejlt program mellett, melytől azt teszi kötelességévé, hogy úgy az egész ország általános, mint az országot alkotók egyéni előrehaladását, tisztességes boldogulását szolgálja. Politikai magatartásában, gazdasági, társadalmi, irodalmi és művészeti törekvéseiben mindig ennek a kötelességnek a tudata vezérli. Erős hit, lankadatlan buzgalom a munkálkodásban, magyaros őszinte szó, tisztességes hang a kifejezésében, jellemzik a „Magyarország” tevékenységét. Mint hírszolgáltató organum az első volt az országban, amely megjelenésének idejét akként állapította meg, hogy míg az az napi összes bel- és külföldi eseményekről részletes és pontos tudósítást adhatott, addig másrészt reggelre már az ország leg távolabbi pontjain is kézbe kapja ezt a lapot az olvasókörzség. A „Magyarország”-nak valamennyi rovata bőséges; táviratai, telefonértesülései elsőrangúak. Politikai hírei, napijondaságai, közgazdasági, színházi referádái kitűnőek, megbízhatók, pontosak és gyorsak. Az az napi országgyűlésről teljes tudósítást ad, ugyancsak a törzsdéről általában mindenről, ami a nap folyamán történik. Szórakoztató és tanító cikkeiből tudást meríthet mindenki. A jóízűt mindig szem előtt tartja s hangja olyan, hogy a „Magyarország”-ot bátran oda lehet adni serdült leányoknak is. Mindezekből könnyen megérthető ennek a lapnak nagy elterjedtsége A „Magyarország” előfizetési ára: egész évre 28 K. félévre 14 K., negyedévre 7 K., egy hónapra 2 K. 40 f. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Rákóczi ut 38. sz. alatt van.

A gyomor és belek rendellenes működéséből származó **fejfájás, szédülés és szivdobogás** hamarosan megszűnik, ha reggelente $\frac{1}{2}$ pohár természetes **Ferencz József** keserű vizet veszünk be. Ma már minden jól felszerelt háztartásban ott találjuk a valódi „Ferencz József” keserűvizet, mert mindenki tudja, hogy az nemcsak a leghatásosabb, hanem a legkellemebbet bevehető is. Kiméletes, enyhe hatása miatt még az ágyban fekvő betegek is igen kedvelik.

Közönség köréből.

9006|1911. szám.

Köszönetnyilvánítás.

Léva város hatósága részéről hálás köszönetemet fejezem ki, a „Lévai Takarékos és Hitelintézet”-nek azon 100 kor. azaz száz korona kegyes adományért, melyet a város szegényei részére kiosztás végett karácsonyi ajándékkul küldeni szives volt.

Kiváló tisztelettel.

Léva, 1911. évi dec. 23-án.

Balogh Lajos
polgármester.

Nyilvános köszönet és nyugtázás.

A közelmúltban következő kegyes adományok érkeztek a „Stefánia” árvaház céljaira.

Jozsefcsek Gézné arasszony gyűjtése 380 kor. 70 fill., Nedeckzy Vince verebélyi főszolgabíró urtól 212 kor. 44 fill., Baravármegye törvényhatóságától 200 kor., Benkovich Ernőné arasszonytól, (Gr-Ujfalu) 10 kor., Felsőháromi körjegyzőségétől 2 kor. készpénz, — Stosius Ernő urtól, pedig oukorkák.

Léva, 1911. dec. 22.

őzv. **Tooth Zsigmondné** Faragó Sámuel
nőgyel. gondnok, tb. alelnök. nőgyeleti tikár,
Ferenc József-rend lovagja.

Nyilvános köszönet.

Mindazon rokonaink, jóbarátaink és ismerőseink, kik felejtethetetlen drága halottunk őzv. Prossnitz Heurikné szül. Frommer Rozália temetésén megjelentek és akik részvétnyilvánításukkal fájdalmunkat enyhíteni sziveskedtek, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Léva, 1911. dec. hó.

Deutsch Ignác
es családja.

Nyilvános köszönet és nyugtázás.

A „Baram. Tanítók Házára” ujabban kegyes adományt küldtek:

1. **Báró Kürthy Lajos** főispán 100.—
  2. Baravármegye t. h. b. 100.—
  3. **Tuka Anta** ny. tanító 10.—
- Előbb kimutatott összeg 993.66

Ö összesen 1203 66

Fogadják a nemesszövület tagozók hála, elismerő köszönetünket.

Vámosiadány, 1911. dec. 21.

Végh István
elnök.

Hivatalos közlemény.

4436|1911. sz. 7.

Hirdetmény.

Tapasztaltam, hogy a járdafektetési szabályrendelet 16 §-a, mely szerint a járda tisztántartása az egyes háztulajdonosoknak kötelessége, sokak által be tartva nincs.

Felhivom enn lögva az összes háztulajdonosok figyelmét arra, hogy a hivatkozott szabályrendelettel előirt abbolikötelességüket, mely szerint a járdát napenként söpörtetni, a sziklás járdákat fűrészpó, homok vagy hamuval behintetni, sáros időben vagy havazás idején a járdáról a sarat és havat eltávolítani kötelesek, — pontosan tartassák be, annál is inkább, mert e mulasztók ellen a kihágási eljárást mindenkor megindítani s a 18. §. értelmében a mulasztókat büntetni fogom.

Léva, 1911. dec. 12-én.

Dr. Horváth Gyula.
rendőrkapitány.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései

1911. évi dec. hó 17-től 1911. évi dec. hó 24-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Juhász Lajos Brodarovics M. Tolnai Rozália	fiú	Lajos
Berka András D. meter Rózi	leány	Erzsébet
	fiú	Károly

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Faragó Erzsébet	19	agyhártya gyul.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető : Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m.-mészánként 22 kor. 10 fill. — 22 kor. 60 Kétszeres 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. — Rozs 19 kor. 40 fill. 19 kor. 80 fill. Arpa 18 kor. — fill. 19 kor. — fill. Zab 19 kor. 20 fill. 19 kor. 60 fill. Kukorica 19 kor. 60 fill. 20 kor. — fill. — Lencse 41 kor. — fill. 41 kor. 60 fill. — Bab 31 kor. 60 fill. 32 kor. — fill. — Köles 13 kor. — fill. 14 kor. — fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetűl arankamentes 175—185 Vörös lóhere, kis aránkás 165—175 Vörös lóhere, nagy aránkás 150—160 Luczerna természetűl arankamentes 130—138 Luczerna, világos szemű aránkás 110—120

Nyilttér.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó háziszer mindazoknak, kik emésztés-zavarokban és az illő eleműl egyéb következő ményoiban szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalom csillapító **bedörzsölés,** tö és erősítő

elismer, régi jóhírnevű háziszer szaggatás és hűléből származó mindenemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára 1 kor. 2

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Főszéki küldési hely **MOLL A. gyógyszerész**
Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuschbuen 9.

1016—1911. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a lévai kir. járásbíró 1910. évi V. 561/1. sz. végzése folytán Levatick Gusztáv lévai ügyvéd által képviselt a lévai takarékos és hitelintézet felperes részére 3600 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 1014 kor. becsült ingóságokra a lévai kir. bíróság 1910. V. 561/4 számú végzésével az árverés elrendeltetve, annak a korábbi vagy felhőglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Léván leendő megtartására határidőül 1912. évi január hó 5 és következő napjának délután 2 óráig kitűzetik, amikor a bíróság lefoglalt burorok, két ló, egy szelér, löszerszám s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett sülkség esetéu becsaron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverzendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot arának, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtói jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttéi irásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A tö. vényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Léván, 1911 évi dec. hó 20. napján.

Karácsonyi Pál
kir. bír. végrehajtó.

Eladó ház.

A lévai vasuti indóház mellett egy újonnan épült ház szabad kézből eladó. Bővebbet **Loderer József** ott a háiban ad.

Képeskönyvek, diszmunkák.

ifjúsági olvasmányok,
IMAKÖNYVEK
nagy választékban

NYITRAI és TÁRSAR.T.

könyvkereskedésében,

— **LÉVÁN.** —

Ugyanott

Névjegyek

izlésesen és azonnal készítettnek.

Mulatóhely bérlet.

A lévai sport-egylet a városligetben levő sport-házát és nyári mulató helyiségét **bérbeadni szándékozik**; jelentkezni lehet **Dr. Belcsák Sándor** egyleti titkárnál a lévai közjegyzői irodában.

Kiadó lakás.

Két szobás udvari emeleti lakás kiadó. **Kazinci u. 3.**

Köhögés

rekodtség, katarut és elnyálkodás, gőrcs- és hűghurut ellen né vésáróljon mést, mint a fixomistú

Kaiser-féle **Mell Caramellet** a „Három fenyő“-vel

6050 drb. orvosok és megáno-
soktól szermasó bizonyít-
vény igazolja a biztos
eredményt. Csomagokban 20 és 40
fill. Dobozban 60 fillér. Képbátó:
Dezseri Bolemann gyógyszerárabár
és Knapp Ignác drogeriájában
L é v á n.

„AZ OLLA“
szakorvosok
által meg
vizsgálva és
legjobbnak
minősítve
van.
Két évi jót
állás
Ara
tucatonként
4.—, 6.—
8.— és
10. korona

**„OLLA“
GUMMI**
különlegesség.
A tudomány mai
állása szerint
bebizonyított
legjobb létező
Gummi
óvszer.

Az
„OLLA“
több mint
200 orvos
által leg-
megbítha-
tóbbnak va-
ajánlva.
Kapható az
ország min-
den gyógy-
szertárában
és jobb dro-
geriákban.

Követelje azonban hogy a szállítója önnek csakis OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű silány utánzatot mint „ép oly jót“ felidcsérni. Az elárúsító helyek kimutatását. Árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az „OLLA“ gummigyár Wien. H/437 Praterstrasse 57 Kapható Léván: KNAPP I. drogeriájában, és PICK EDE illatszerezsz-üz etében.

Tej

Pustaszszentkereszti bérgazdaságomban termelt tejet Léván s ándékozom elhelyezni, felkérem mindazokat, kik nálam tejet venni ohajtanak, f. hó 25.-ig nálam azt bejelenteni sziveskedjenek. A tej jóság. áért és tisztaságáért jótállást vállallok s az zárt palackokban lesz bázhöz szállítva.

BERGER ERNŐ.

Gépiró vagy gépirónó

kerestetik dr. **Kmosko Béla** ügy-
védi irodájába, Léván.

BÉRKOSI BUNDA és LABZSÁK.

Ezennel van szerencsém a n. é. k. tudomására adni, hogy bérkocsi üzletemet, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő egy uj csukott kocsiival bővítettem ki.

Egyben van szerencsém értesíteni, hogy a hideg idők bekövetkeztével kocsiaim használatához teljesen uj bundát és labzsákokat csekély díjért kölcsönözök. N. b. párt fogást kérve, maradtam,

kész szolgálattal
ERTLER HENRIK
bérkocsitulajdonos.

Tüzifa

porosz kőszén és pirszén-
rendeléseket elfogad és
házhöz szállit

Braun József és fia.

Iroda: Honvéd-utca Wertheimer ház.

KIADÓ LAKÁS

3 SZOBA MELLÉKHELYISÉGEKKEL
AZONNAL KIADÓ. SZÉCHÉNYI U. 8.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

ételeka
egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényél, oszuzná és meghüle éknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatosaak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 140 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főrakár: Turók József gyógyszerésznel, Budapest.

D. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Uj bérkocsi.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **uj bérkocsi** vállalatot létesítettem. — A közönség nagybecsű megrendeléseit kérve tisztelettel

Heimann Mór Léva, Szepesi-utca 4.

Kölcsönkönyvtár

ujjonnan kiegészítve kb. 8000 kötet magyar. német és francia regény

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében **LÉVÁN.**
Előfizetés bármely nap kezdhető.

Szőlőolmány eladás.

10000 drb. igen szép gyökérzetű és jó forradásu Oroszrizling, Saszla, Kövidinka, Mézes-fehér és Fehérbokator szőlőolmány **eladó.** Ezrenként 200 korona árban. Nagyobb megrendelésnél árkedvezmény. Megrendeléseket elfogad **Katócz János** szőlőszeti és borászati felügyelő **Esztergomban.**

NAGY ÜZLETHELYISÉG

a hozzá tartozó nagy pince rak-tárral, a város legforgalmasabb helyén, jövő évi augusztus 1.-re kiadó. Bővebb felvilágosítással a városi mérnőki hivatal szolgál.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

L É V Á N.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku

állandó géпкиállítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Világhírű „RAPID“ lánczos kutak. „Alfa Separator“ tej és vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és Schrantz-féle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

„CLIMAX“

nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemelő. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia.

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa
motorgyári fióktelep
Budapest, V/9. Szabadságter 17 sz
(Tőzsde palota).
Telefonszám 71—01 Sürgőnyezim „CLIMAX“.

Feltűnő olcsó

Karácsonyi occasiót

tart f. hó 25-től december 31-ig

Schönstein Henrik
divatáruháza.

Eladásra kerülnek: Kosztüm, Női ruha. Bluz-kelmék,
Batist és Sefírek, Selyem- és mosóárak, Kézimunkák,
Szőrmeárak, Vászón- és damaszt-árak, Barchettek és
az összes divatcikkek.

Maradékot minden elfogadható áron kiárusítom.
Férfi divatáru-cikkek melyen leszallított arban.

Ezentul

Kőbányai dupla

Márciusi sör

(a magyar sörtermékek legkitünőbbje.)

vendéglőmben kimérésre kerül

Szives pártfogást kér

Tisztelettel

FERTIKÓ JÓZSEF.

Legjobb karácsonyi bevásárlási forrás!

KERN TESTVÉREK

fűszer, gyarmatáru és vasnagykereskedése

ALAPITTATOTT 1881.

L É V A.

TELEFON SZÁM 14.

Mindennemű fűszer és csemegeárak.
Naponta friss felvágott és pránai sódar.
Elismert legjobb minőségű kávék.
Valódi orosz teak és angol rumok.

Teasütemény, csemegebor, likőr, cog-
nac, déligyümölcs, dessert, cukorka s
mindennemű karácsonyfadisz a
legjutányosabb áron. — — —

Magyar gyártmányu folyton égő kályhák, fa- és széntartók,
kályhaellenzők, szesz-, szén és villamos vasalók, gyorsforralók,
kávé és teafőzők, húsvágógépek, konyhamérlegek, valamint
VARRÓGÉPEK stb. állandó nagy raktára.

Gyári raktárt tartunk KARÁCSONYI AJANDEKNAK legalkalmasabb

tiszta alumínium és valódi nikkell
főzőedényekből, modern háztartási és konyhafelszerelési cikkekől.

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
**Palma kaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú